

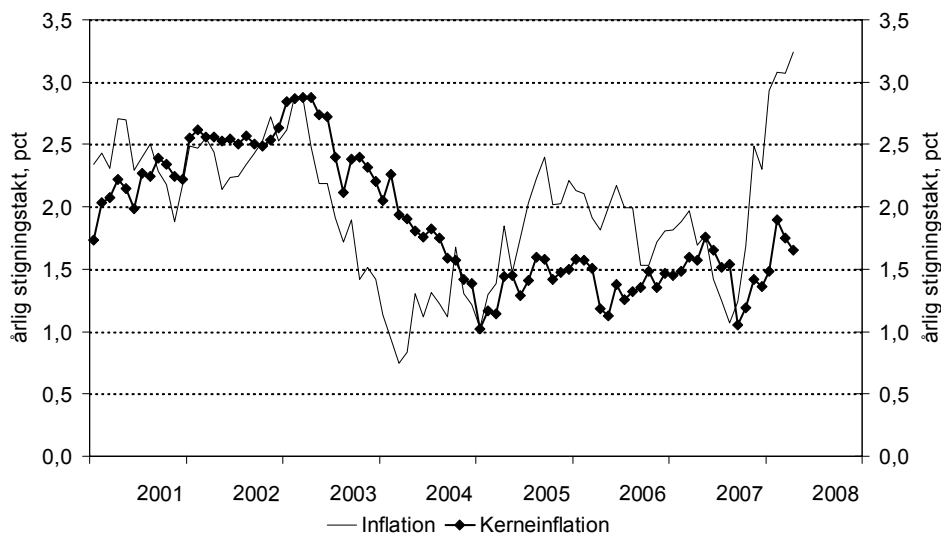
13. maj 2008

FORTSAT INGEN OVEROPHEDNINGSTEGN I INFLATIONEN

Resumé: *Selvom inflationen i april 2008 nåede 3,2 pct., er det fortsat svært at finde belæg for et nævneværdigt indenlandsk inflationspres i forbindelse med det pressede arbejdsmarked. Kerneinflationen, dvs. inflationen renset for energi og fødevarer mv., har set over de seneste år ligget på et relativt lavt niveau, og lå i april 2008 på 1,6 procent. Set over det seneste år er den samlede inflation øget fra 1,7 pct. til 3,2 pct. Stigningen kan ene og alene henføres til de kraftige prisstigninger på energi og fødevarer.*

Inflationen - målt ved den årlige stigning i forbrugerprisindekset – er steget kraftigt de seneste måneder og lå på 3,2 pct. i marts 2008. Det viser figur 1.

Figur 1. Udvikling inflation og kerneinflation til og med april 2008

Anm.: Kerneinflationen viser inflationen renset for energi, føde- og drikkevarer, samt tobak. Kerneinflationen viser, hvordan inflationen ville være forløbet, hvis priserne på energi, føde- og drikkevarer samt tobak var steget på samme måde som de øvrige varer og tjenester i forbrugerprisindekset.

Kilde: AErådet pba. Danmarks Statistik.

Den kraftige stigning i inflationen fra kun knap 1,1-1,2 pct. i august/september 2007 til 3,2 pct. i marts 2008 har på ny sat gang i spekulationerne om overophedning af dansk økonomi. Sagt med andre ord, så skulle de tiltagende lønstigninger, evt. i kombination med en sløj produktivitetsudvikling i 2007, have været med til at drive inflationen i vejret. Det er imidlertid svært at finde belæg for dette med udgangspunkt i inflationstallene.

Kerneinflationen (Eurostats standard definition¹) – dvs. inflationen renset for energi og fødevarerpriser mv. – viser at forbrugerpriserne kun ville være steget med knap 1,6 pct. i april 2008, såfremt energi og fødevarer mv. var steget i samme takt som de øvrige vare- og tjenester i forbrugerprisindekset.

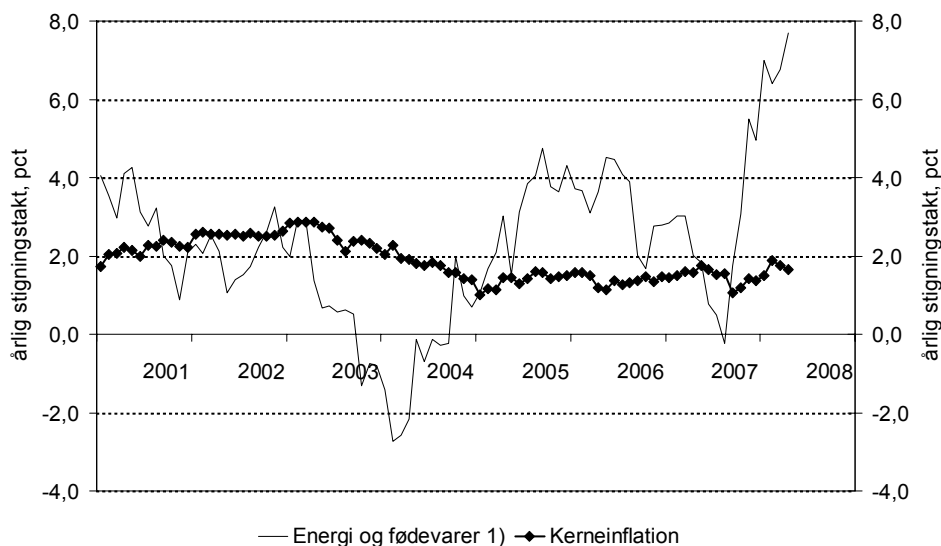
Kerneinflationen er godt nok øget fra 1,1 pct. i september 2007 til 1,6 pct. i april 2008. Stigningen skal imidlertid ses i lyset af, at kerneinflationen faldt fra 1,8 pct. i maj 2007 til 1,1 pct. i september 2007. Set over det seneste år kan man ikke påstå, at der har været nogen nævneværdig stigende tendens i kerneinflationen. Kerneinflationen har svinget omkring 1½ pct. siden starten af 2005 – dvs. på et relativt lavt niveau.

Stigende priser på fødevarer og energi ligger bag inflationsstigningen

Det er kendt, at stigende priser på fødevarer samt energi har været med til at øge inflationen på det seneste, men at disse grupper stort forklarer hele opgangen i inflationen gennem det seneste år og især igennem de seneste måneder har ikke været fremme i lyset.

Figur 2 viser inflationen målt ved forbrugerprisstigningerne på energi og fødevarer mv.² i et samlet indeks.

Figur 2. Inflationen renset for energi og fødevarer mv.

1) Prisudviklingen i et sammenvæjet forbrugerprisindeks for energi, fødevarer, drikkevarer samt tobak.

Kilde: AErådet pba. Danmarks Statistik.

¹ Jf. Danmarks Nationalbank, kvartaloversigt 4. kvartal 2005.

² Fødevarerne dækker både forarbejdede som ikke forarbejdede. Drikkevarer dækker både alkoholiske som ikke-alkoholiske.

Som det fremgår, er der ret markante udsving i prisstigningstakten for energi og fødevarer mv. F.eks. steg priserne på energi og fødevarer mv. samlet set med ca. 2,8 pct. i januar 2007, de *faldt* 0,2 pct. i august 2007. I april 2008 steg de med ca. 7,7 pct.

Da energi og fødevarer mv. vejer godt 26¼ pct. i det samlede forbrugerprisindeks, bidrog prisstigningerne på disse varegrupper med knap 2,0 pct.enheder til inflationen i april 2008. Med en samlet inflation på 3,2 pct. i april 2008 betyder det, at var priserne på energi og fødevarer mv. ikke steget over det seneste år, så ville inflationen kun have været på 1,2 pct. (3,2 pct. minus 2,0 pct.enheder) i april 2008. Det viser tabel 1, der dekomponerer den samlede inflation i bidragene fra energi og fødevarer mv. samt de øvrige varer og tjenester i januar 2007, april 2007, september 2007, januar 2008 og april 2008.

Tabel 1. Dekomponering af inflationen udvalgte måneder

	Januar 2007	April 2007	September 2007	Januar 2008	April 2008
Samlet inflation, pct.	1,8	1,7	1,2	2,9	3,2
Heraf bidrag fra	----- pct.enheder -----				
- energi og fødevarer mv.¹⁾	0,7	0,5	0,5	1,8	2,0
- energi	0,0	-0,2	0,1	0,8	0,9
- ikke-forarbejdede fødev.	0,5	0,4	0,1	0,1	0,2
- forarbejdede fødev.	0,1	0,2	0,2	0,7	0,7
- drikkevarer	0,2	0,2	0,1	0,2	0,3
- tobak	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
- øvrige varer og tjenester	1,1	1,2	0,8	1,1	1,2

1) Føde- og drikkevarer samt tobak.

Anm.: Afrunding gør, at summen ikke nødvendigvis passer med totalen.

Kilde: AErådet pba. Danmarks Statistik.

Som det fremgår, faldt inflationen fra 1,8 pct. i januar 2007 til kun 1,2 pct. i september 2007. Faldet på 0,6 pct.enheder dækker over stort set lige bidrag fra energi og fødevarer mv. samt de øvrige varer og tjenester. Det var især de ”ikke-forarbejdede” fødevarer der faldt i betydning.

Fra september 2007 til april 2008 steg inflationen fra 1,2 pct. til 3,2 pct. altså 2,0 pct.enheder. Heraf forklarer stigende priser på energi og fødevarer mv. ca. 1,5 pct.enheder, mens de øvrige varer og tjenester forklarer ca. 0,5 pct.enheder. For fødevarerne er det næsten udelukkende de forarbejdede fødevarer der bidrager mere. De ”ikke-forarbejdede” fødevarer bidrager kun marginalt mere til inflationen i april 2008 sammenholdt med september 2007.

Ser man over det seneste år, dvs. fra april 2008 versus april 2007, er inflationen øget godt 1½ pct.enhed. Da bidraget til inflationen fra de øvrige varer og tjenester i april 2008 ligger på stort set samme niveau som i april 2007, betyder det, at energi og fødevarer mv. forklarer hele stigningen i inflationen det seneste år. Det dækker primært især over større bidrag fra energi, men også fra ”forarbejdede” fødevarer. Til gengæld bidrager de ikke-forarbejdede fødevarer faktisk mindre til inflationen. Det er en understregning af, at begrebet ikke-forarbejdede fødevarer er dårligt, og at det i særdeleshed er dårligt til at beskrive noget som helst vedrørende prisudviklingen relateret til de internationalt fastsatte priser, der er steget meget på det seneste, jf. afsnittet nedenfor.

Alt i alt er det altså primært energi og fødevarer, der har løftet inflationsniveauet set over det seneste år.

Misvisende definition af forarbejdede og ikke-forarbejdede fødevarer

Flere økonomer har med udgangspunkt i en anden definition af kerneinflationen, nemlig inflationen hvor der ud over energi kun renses for ”ikke-forarbejdede” fødevarer (frugt, grønt, kød samt fisk), argumenteret for et stigende indenlandsk prispres. Det er da også rigtigt at inflationen renses for energi og ”ikke-forarbejdede” fødevarer ligger relativt højt (2,5 pct. i marts 2008). Men dels glemmer disse økonomer at skrive, at de kun renses for ”ikke-forarbejdede” fødevarer, således at man får indtrykket af at der er renses for alle fødevarer. Men endnu værre er det, at selve definitionen af ”ikke-forarbejdede” fødevarer er svær at få til at give mening. Det gælder særligt i relation til diskussionen om betydningen af de internationalt stigende fødevarepriser.

Går man ned og ser hvilke varegrupper ”ikke-forarbejdede” fødevarer dækker over, finder man klare eksempler på varer, der reelt er forarbejdet. Det gælder specifikt alle fiskeprodukter og alle kødprodukter. Fx indgår alt fra hakket kød til leverpostej og spegepølse, til fyldte fiskefileter, fiskefars i gruppen af ikke-forarbejdede fødevarer !

Modsat finder man i varegruppen af ”forarbejdede” fødevarer fx æg, mælk, ris, mel. Og specielt da det netop er de internationale priser på korn, ris og andre råvarer, der er centrum for hele diskussionen omkring betydningen af de stigende fødevarepriser er det ifølge definitionen mindst ligeså relevant (om ikke mere) at renses for gruppen af ”forarbejdede” fødevarer som for de ”ikke-forarbejdede” fødevarer.

Man kan altså i det hele taget spørge sig selv, om ikke definitionen af ikke-forarbejdede fødevarer er meningsløs i den forstand, at den jo helt klart indeholder varer der er forarbejdet, og hvor graden af forarbejdning synes en dels større end nogle af de varer der indgår i gruppen af forarbejdede varer. I appendiks 1 er der en oversigt over hvad de ikke-forarbejdede og forarbejdede fødevarer dækker over.

Appendiks 1: Definitionen af forarbejdede og ikke-forarbejdede fødevarer

Fødevarer kan ifølge Danmarks Statistiks opgørelse opsplittes i forarbejdet og ikke-forarbejdet fødevarer:

01.1 Fødevarer i alt

01.1.1 Brød og kornprodukter	Forarbejdet
01.1.2 Kød	ikke-forarbejdet
01.1.3 Fisk	ikke-forarbejdet
01.1.4 Mælk, ost og æg	Forarbejdet
01.1.5 Smør, spiseolie og margarine	Forarbejdet
01.1.6 Frugt	ikke-forarbejdet
01.1.7 Grøntsager	ikke-forarbejdet
01.1.8 Sukkervarer, marmelade, chokolade mv.	Forarbejdet
01.1.9 Andre fødevarer	Forarbejdet

Anm.: Danmarks Statistik har oplyst hvilke varegrupper der indgår i definitionen af ikke-forarbejdede fødevarer. Resten af varegrupperne er derfor residualt benævnt forarbejdede fødevarer.

Kilde: AErådet pba. Danmarks Statistik.

I ”ikke-forarbejdede” fødevarer indgår:

- **Kød:** Hakket oksekød, Oksebov, Oksesmåkød, Oksemørbrad/engelsk bøf, Hakket oksekød, økologisk, Kalvesmåkød, Kalvekød, inderlår, Skinkekød i tern, Svinekam uden spæk, Svinemørbrad, Svinekam med spæk, Hakket svinekød, Hakket svinekød, økologisk, Lammekød, Kyllinger, dybfrosne, Ænder, høns, Kalkunbryst, kyllingfilet, hønsesalat, Kød af indvolde, Afskåret pålæg, hamburgerryg, Afskåret pålæg, saltkød, Afskåret pålæg, svinefilet, Færdig middagsret, dybfrost, Færdig middagsret, dåse, Hamburgerryg, Afskåret pålæg, rullepølse og kødpølse, Leverpostej, Tilberedte kødvarer, Bajerske pølser, Afskåret pålæg, spegepølse.
- **Fisk:** Torsk, Rødspætter, Sildefileter, Laksefilet, Torskefilet, frosne, Rødspættefilet, frosne, Røget makrel, Røget laks i skiver, Makrel i dåse, Torskerogn i dåse, Marinerede sild, Makrelsalat, Fyldte fiskefileter, fiskefars, Rejer.
- **Frugt og grønsager:** Æbler, Appelsiner, Kiwi, Bananer, Vindruer, Rosiner, svesker, Nødder, mandler, Frugt på dåse og frosne bær.
- **Grønsager:** Gulerødder, Porrer, Tomater, Salatgurker, løg, Champignons, Icebergsalat, Peberfrugt, Hvidkål, Blomkål, kartofler, Frosne grøn, Pømmes frites, Franske kartofler, Stegte løg, Karrysalat, italiensk salat.

I ”forarbejdede” fødevarer indgår:

- **Brød og kornprodukter:** Ris, Mel, Gryn, Rugbrød, Trekornsbrød, Franskbrød, Rundstykker, Flute, pølse-/pitabrød, Knækbrød, Wienerbrød, Fløde- og tørkager, Sandkage, roulade og tærte, Småkager, Kiks, Spaghetti, makaroni, pasta og nudler, Cornflakes, Pizza, forårsruller mv., dybfrost.
- **Mælk, ost og æg:** Alle typer Mælk, Piskefløde, Creme fraiche, Yoghurt, Kakaomælk, Smøreost, Brie, Ost, 45 %, æg.

- **Smør, spiseolie og margarine:** Smør, Blandingssmør, Alm. Margarine, Plantemargarine, Spiseolier.
- **Sukkervarer, marmelade, chokolade mv.:** Sukker, Syltetøj og marmelade, Honning, Chokolade, Slik, Flødeis
- **Andre fødevarer:** Salt, Peber, Vanillesukker, Krydderurter, Eddike, Sennep, Tomatketchup, Færdige sauce, Salatdressing, Bageingredienser, Mayonnaise, Remoulade, Grønsagssuppe, babymad.